

شماره دهم

۱۴۰۹۵۹۱

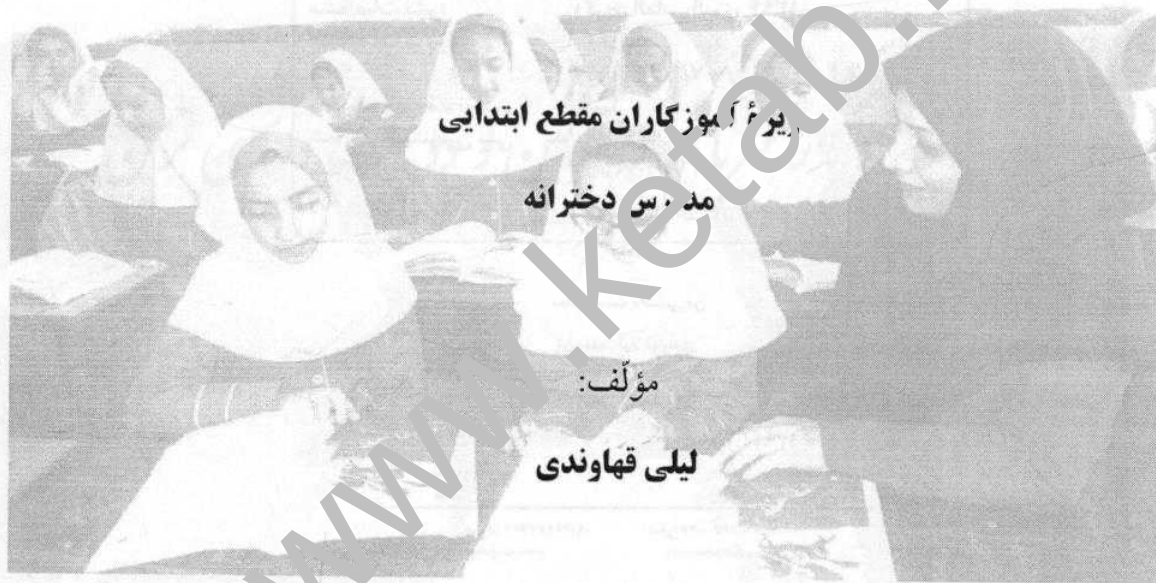
«معلم دوست داشتنی من»

پروژه آموزگاران مقطع ابتدایی

مدیر دخترانه

مؤلف:

لیلی قهاوندی

سرشناسه:

عنوان و نام پدید آور:

قهاوندى، لیلی، ۱۳۴۸ -

معلم دوست داشتنی من

ویژه آموزگاران مقطع ابتدایی

مدارس دخترانه / مولف لیلا قهاوندى.

کرج: الماس البرز، ۱۳۹۴

۱۴۲ ص

۹۷۸-۶۰۰-۷۵۷۸-۱۹-۳

فیفا

۳۹۴۶۱۷۸

۳۷۱/۱۰۰۹۵۵

LB ۲۸۳۲/۴/الف ۹ ق ۱۳۹۴

مشخصات نشر:

مختصات ماهری:

شایسته

وضعیت نشر: نویسی:

شماره کتابخانه ملی:

شماره دیویی:

رده بندی کنگره:

معلم دوست داشتنی من

نویسنده: لیلا قهاوندى

نوبت چاپ:

شمارگان:

قیمت:

اول / ۱۳۰۴

۵۰۰

9900 تومان

نمایر: ۰۲۶-۳۳۳۰۰۳۲۴۰۰
aa_pub@yahoo.com

همراف: ۰۹۱۲۶۹۶۳۶۲۱
www.aa-pub.ir

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

۷ سخنی با خوانندگان عزیز

۱۱ مقدمه

فصل اول:

۱۸ گزیده‌ای از شاخص‌های اخلاقی مهارت‌های کلاس درس و مهارت‌های تربیتی از دیدگاه شهید ثانی

۲۱ گزیده‌ای از شاخص‌های فنون و مهارت‌های کلاس‌داری و علم از دیدگاه شهید ثانی

۲۴ گزیده‌ای از خصوصیات و مهارت‌های تربیتی از نظر شهید ثانی

۲۸ گزیده‌ای از تحقیقات دکتر شکوه نوابی‌نژاد

فصل دوم:

..... ۳۲ شاخص‌های اخلاقی معیار از نظر دانش‌آموزان

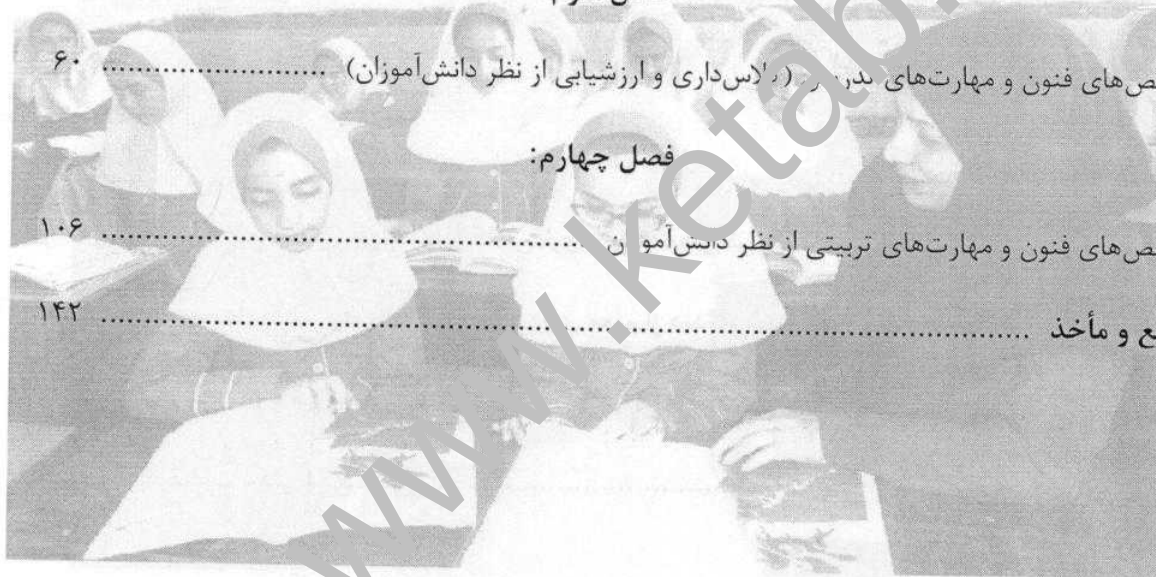
فصل سوم:

..... ۶۰ شاخص‌های فنون و مهارت‌های بدن (بالاس‌داری و ارزشیابی از نظر دانش‌آموزان)

فصل چهارم:

..... ۱۰۶ شاخص‌های فنون و مهارت‌های تربیتی از نظر دانش‌آموزان

..... ۱۴۲ منابع و مأخذ

سخنی با خوانندگان

معلمی عشق است اگر به عنوان شغل بدان می‌نگری، رهایش کن و اگر عشق تو است، این عشق بر تو مبارک باد (شهید رجایی).

ما به عنوان معلم هر روز، هر ماه و هر سال از دانش آموزان خود انتظارات خاصی داریم و این توقعات را هر روز به آنان یادآور می‌شویم و هدف ما پیروزی و موفقیت آن‌هاست.

اما نمی‌دانم تاکنون فرصتی شده که از خود بپرسیم؛ این که آن که ناگزیرند بنده و شما را به عنوان معلم بپذیرند، با آن نگاه پاک و زلال و قلب‌هایی همچون لوح سفید، از ما چه انتظاراتی دارند؟

بنده طی سال‌هایی که تدریس می‌کردم هر سال در شروع سال از ساگردانم می‌خواستم نامه‌ای بدون اسم برایم بنویسند و توضیح دهند: دوست دارند معلم‌شان چگونه معلمی باشد؟

در نامه‌ها گرچه غلط املائی به چشم می‌خورد، اما چراغ راهم بودند. سه ماه بعد مجدداً می‌خواستم نامه‌ی دیگری
برایم بنویسند تا این‌طوری و منوجه شوم چقدر به نیازهایشان پاسخ داده‌ام، در اصل خودم را ارزیابی می‌کردم البته
برخی درخواست‌ها، امکان‌پذیر نبود و صادقانه علت را برایشان توضیح می‌دادم.

جالب آن‌که آن‌ها در نامه‌های بعدی اسم خود را می‌نوشتند حتی اگر انتقادی داشتند!! و این موفقیت بسیار برایم
لذت‌بخش بود چون موفق به ایجاد اعتماد و صمیمیت شده بودم، باور آن‌ها که معلم یک دوست واقعی، صمیمی و
دلسوز است برایم اهمیت فراوان داشت و سال‌های بعد، در سمتی که کار می‌کردم به عنوان مشاور، معاون یا مدیر
همین نامه‌ها را از دانش‌آموزان می‌خواستم و می‌دیدم طی این سال‌ها شاید نکاتی که برای من به ظاهر ساده و
بی‌اهمیت بودند، از نظر دانش‌آموزان بسیار مهم و سرنوشت‌ساز تلقی می‌شده است. و خدا را شکر که نامه‌ها قبل از
دیر شدن مرا راهنمایی می‌کردند. در واقع، این دانش‌آموزان کوچک، نگاهی به مراتب دقیق‌تر از بازرسان و
برنامه‌نویسان دارند و آنقدر زیبا معلمان و کارکنان مدرسه را مورد ارزیابی قرار می‌دهند که گرفتن نمره قبولی و رتبه
عالی از آن‌ها برای ما از آن‌چه که فکر می‌کنیم کمی سخت‌تر است.

در آن جسم‌های کوچک، قلب‌های بزرگی می‌تپد. آن‌ها معلمان خود را فقط برای داشتن حتی «یک حُسن» که از دید آن‌ها خیلی مهم بوده است، بسیار زیاد دوست دارند، و نیمه‌ی پر لیوان وجودی معلمان خود را دیده‌اند.

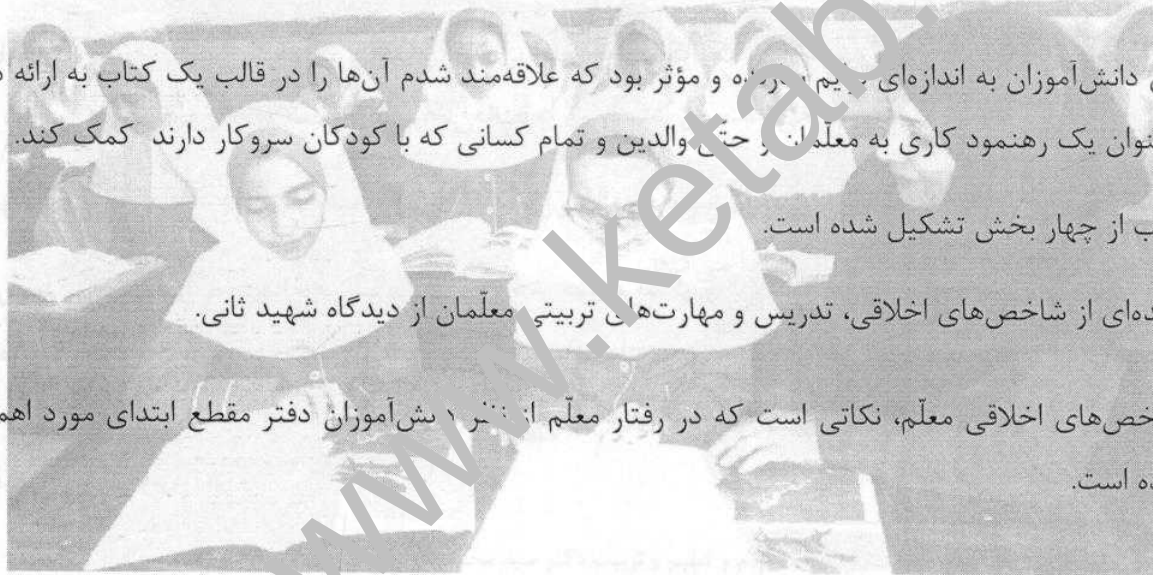
کاش ماهم نیمه‌ی «پُر» آنان را با دقت بیشتری بنگریم.

نامه‌های دانش‌آموزان به اندازه‌ای تأثیرگذار و مؤثر بود که علاقه‌مند شدم آن‌ها را در قالب یک کتاب به ارائه دهم که به عنوان یک رهنمود کاری به معلمان و حتی والدین و تمام کسانی که با کودکان سروکار دارند کمک کند.

این کتاب از چهار بخش تشکیل شده است.

(۱) گزیده‌ای از شاخص‌های اخلاقی، تدریس و مهارت‌های تربیتی معلمان از دیدگاه شهید ثانی.

(۲) شاخص‌های اخلاقی معلم، نکاتی است که در رفتار معلم از نظر دانش‌آموزان دفتر مقطع ابتدای مورد اهمیت بوده است.

۳) شاخص‌های مربوط به مهارت‌های تدریس و شیوه‌های اداره کلاس و نحوه ارزشیابی.

۴) شاخص‌های مربوط به مهارت‌های تربیتی، نشانگر آن است، دانش‌آموزان قدرت درک بالایی دارند و همه نکات و ملاحظات تربیتی و اخلاقی که برایشان لحاظ می‌کنیم متوجه می‌شوند.

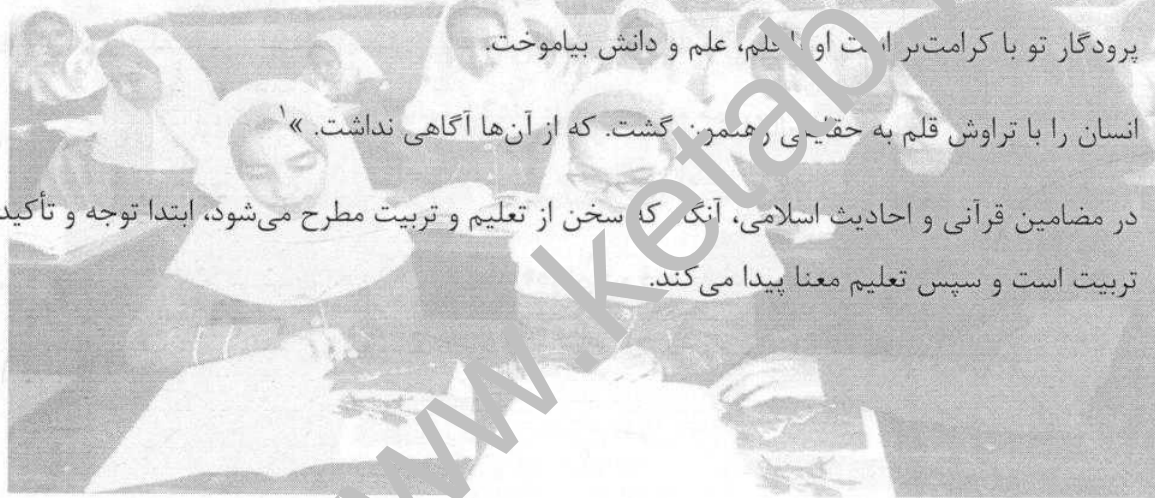
با خواندن این کتاب دیگر از سرِ صحنه کلاس، عدم انجام تکالیف و ... خسته نخواهید شد چون مطمئن خواهید بود، قدر گذشت، مهربانی و صبوری‌تان را می‌دانید.

خواهشمندم جملات کوتاه و صمیمانه‌شان را با تأمل مطالعه فرمایید تا تأثیر کلام کودکانه‌شان را تجربه کنید.

در پایان از همکاری صمیمانه همسر مهربان و دختر عزیزم تشکر و قدردانی می‌نمایم. همچنین از همه دانش‌آموزانی که با نامه‌های خود مرا همراهی کردند صمیمانه سپاسگزاره. به‌طور خاص از همکاران خوب و گرمی که اجازه دادند حضور یابم. جا دارد از راهنمایی‌های بی‌دریغ استاد گرانقدر جذب آبی قدرت عابدی و همچنین ناشر محترم نیز تقدیر و تشکر ویژه نمایم.

«بخوان به نام پروردگارت، پروردگاری که آفرید انسان را از خون بسته و لخته شده بخوان در حالی که پرودگار تو با کرامت بر است او عالم، علم و دانش بیاموخت.

انسان را با تراوش قلم به حقیقی رهنمون گشت. که از آن‌ها آگاهی نداشت.^۱
در مضامین قرآنی و احادیث اسلامی، آنکس که سخن از تعلیم و تربیت مطرح می‌شود، ابتدا توجه و تأکید بر تربیت است و سپس تعلیم معنا پیدا می‌کند.

^۱-سوره علق، آیه های ۱-۵ تفسیر برگرفته از کتاب اسلام و تعلیم و تربیت دکتر سید محمد باقر حبیبی

نکته‌ای که در این آیات و چند آیه دیگر البته با اندکی تأمل جلب نظر می‌کند تقدم کلمه «ربک» = پرورش کار تو» بر کلمه «عَلَّمَ = علم آموخت» می‌باشد، قرآن کریم با ندای آسمانی خود در طی این آیات به قُبَلِیت و اهمیت بالای پرورش و تقدم آن بر آموزش اشاره کرده است.

چنان‌که همین نکته در بسیاری از آیات دیگر نیز به چشم می‌خورد.

از امیر مؤمنان علی (ع) نقل شده است که فرمود: «أَلْهَمَ تَمَامُ الْعَقْلِ^۱» تمامیت «خرد ورزی» در «بردباری» است.

در این کلام موجز چنانچه خرد را نماد «سوس» و فرهیختگی، و بردباری را نشانه‌ای از «اخلاق» و فرزاندگی در نظر بگیریم مفهوم «هوش اخلاقی»^۲ در وسیع‌ترین مفهوم خود نمایان می‌گردد.

^۲ - غررالحکم و دررالکلم؛ ۱: ۲۶۴

^۳ - Moral Intelligence

در واقع، غایت عقلانیت و هوشمندی، دست یافتن بر فضیلت بردباری و نیک‌خویی است. و عصاره همه خوبی‌ها و ارزش‌های والا در «خویشتن‌داری» نهفته است.

اگر «هوش» را ظرفیت سازگاری با موقعیت جدید قلمداد کنیم، آنگاه «اخلاق»، ظرفیت سازماندهی ارزشی به این موقعیت را پرورش خواهد داد. از این رو «هوش اخلاقی» می‌تواند گستره و ژرفای توانمندی‌های فکری و عاطفی را در همه مراحل و ابعاد زندگی نمایان ساخته و نیکی را پدید آورد.

اما تا چه اندازه موضوع «رشد اخلاقی» در «رشد هوشی» مورد توجه اولیاء و معلمان قرار می‌گیرد؟

آیا به همان میزان که از دانش‌آموزان انتظار می‌رود در «کارنامه آموزشی» خود نمرات بالا کسب کنند، به قدرت ذهن «هوش منطقی» آنان بها می‌دهند؛ به مهر ریزی قلب در زیبایی عواطف و احساسات آن‌ها نیز توجه می‌کنند؟

به یاد داشته باشیم که معلم مانند یک «ابر قهرمان» در نظر دانش آموزان است، دانش آموزان به ما نگاه می کنند و از ما تقلید می کنند رفتار ما الگویی است تا به دنبالمان در مسیر یادگیری حرکت کرده و در اعتماد کردن به ما احساس راحتی کنند.

آیا به همان اندازه که اولیاء و معلمان درصدد افزایش معدل درسی دانش آموزان هستند، به افزایش معدل اخلاقی آنها نیز توجه دارند؟

به راستی چقدر به موفقیت آنها در آزمون زندگی فردی و اجتماعی توجه می شود؟

در حقیقت، بسیاری از دانش آموزان در مدرسه رسمی «دانش آموخته» می شوند اما تعداد کمی از آنها در مدرسه زندگی «فرهیخته» می شوند؛

بسیاری از فرزندان ما در کسب دانش به سطوح بالای تحصیلی می رسند اما تعداد اندکی از آنها به درجات بالای «منش» و «بینش» دست می یابند

در نامه‌هایی که پیش روی ما است، به خوبی می‌بینیم این کودکان مهارت‌های خود را در سایه تربیت، «جذاب‌تر» می‌دانند و ما مسئولیت خطیر خود را در می‌یابیم.

آن‌ها در کلاس هر لحظه، لحظه رفتار، برخورداریا، روش‌ها و ... ما را رصد می‌کنند، و حالا ما هستیم که باید رفتن برای به کلاس نه فقط با روش‌های تدریس، بلکه مجهز و با آگاهی از روند شکل‌گیری مفاهیمی نظیر: همدلی و همدردی، مهربانی، بردباری، خویش‌ن‌داری، احترام، وجدان و انصاف باعث رشد هوش اخلاقی در آنان باشیم.

